



**Knihovny.cz**  
**centrální portál českých knihoven**

**Ing. Martin Lhoták**  
[knihovny@knihovny.cz](mailto:knihovny@knihovny.cz)

Seminář pro vedoucí knihoven a SVI ústavů Akademie věd ČR  
5. května 2016

## Co je centrální portál Knihovny.cz?

**Portál, který umožní uživatelům získat **přehled** o dokumentech, zdrojích a službách všech knihoven, které se do něj zapojují...**

**...a k těmto zdrojům a službám dokáže zprostředkovat **přístup**.**

## A proč vzniká?

- Roztříštěnost katalogů a informačních zdrojů knihoven
- Nutnost dojíždění do mnohdy vzdálených knihoven
- Malá viditelnost fondů a služeb knihoven
- Nutnost fyzické registrace v každé knihovně
- Různé způsoby plateb (většinou hotově)

## Jaké problémy a potřeby portál řeší z pohledu uživatele?

- Potřebuji sehnat konkrétní titul
- Potřebuji sehnat informační zdroj
- Potřebuji zjistit a sehnat relevantní zdroje k tématu mého zájmu

## **Jaké problémy a potřeby portál řeší z pohledu knihovny?**

- Chci s minimálními náklady čtenářům poskytnout snadný přístup k většímu množství zdrojů
- Chci zviditelnit služby své knihovny, zvýšit jejich využití a získat nové uživatele
- Chci snadno prokázat, že zdroje knihovny využívám efektivně a k většímu veřejnému prospěchu



**Milníky ve vývoji projektu**

## Milníky ve vývoji projektu

2010

- Příprava Koncepce rozvoje knihoven na léta 2011-2015
- Výjezdní zasední Ústřední knihovnické rady a přizvaných expertů
- Důraz na podporu silných centrálních služeb

## Milníky ve vývoji projektu

2011

- Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011-2015
- Cíl 6: Vytvořit jednotné rozhraní systému knihoven s cílem zprostředkování všech nabízených služeb z každé knihovny



## Milníky ve vývoji projektu

2012

- Schválení koncepce rozvoje knihoven, zahájení úvodních prací
- První verze Projektového záměru
- Zprovoznění informačního webu [www.knihovny.cz](http://www.knihovny.cz)
- První oslovení potenciálních dodavatelů technologického řešení

## Milníky ve vývoji projektu

2013

- Založení pracovních skupin
- Ustanovení Rady CPK - profesionalizace, rozdělení prací, pravidelné schůzky
- Projektový záměr verze 2, druhé oslovení potenciálních dodavatelů
- Dotazníkový průzkum potřeb knihoven a jejich uživatelů

## Milníky ve vývoji projektu

2014

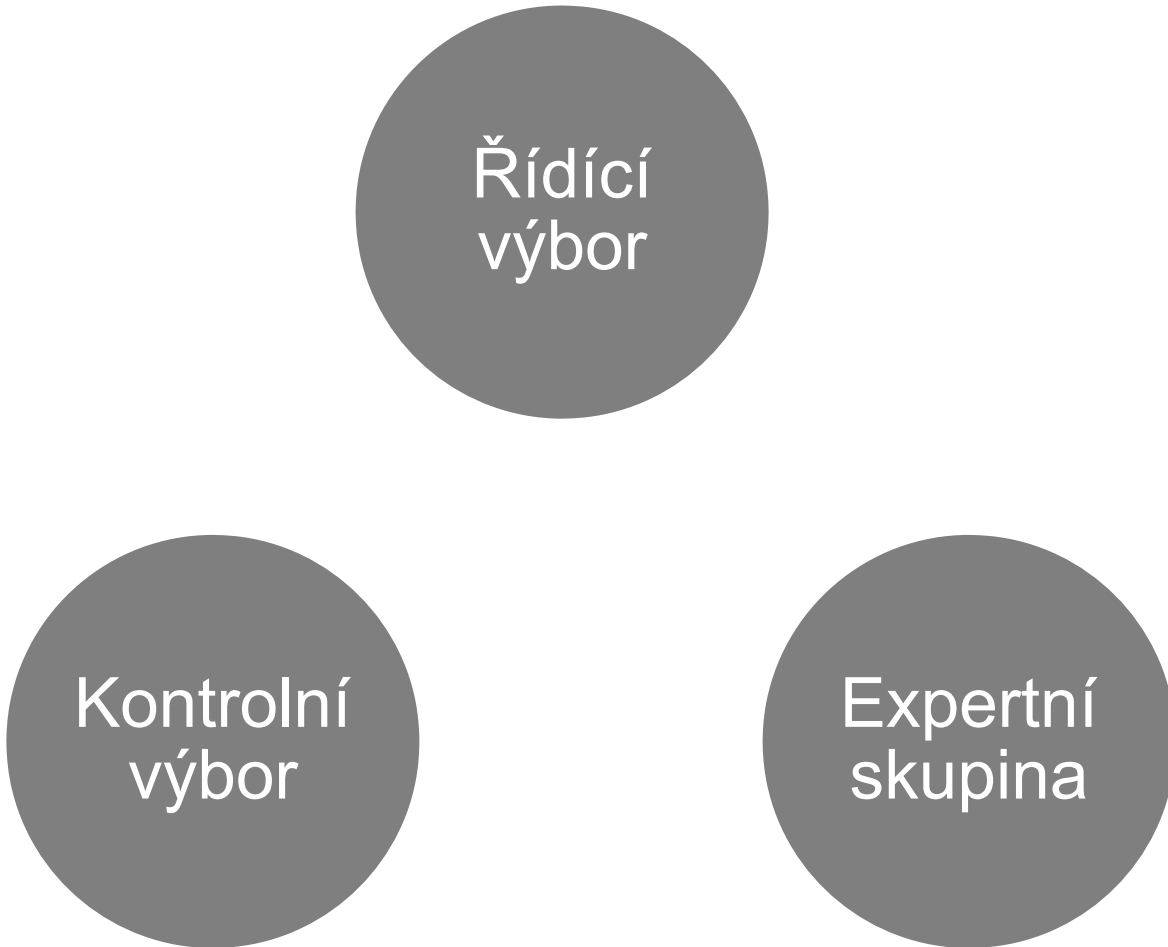
- Nárůst teoretických i praktických zkušeností
- Pochybnosti o řešení „na klíč“ formou služby a výsledku výběrového řízení
- Projektový záměr verze 3 a 4, třetí oslovení potenciálních dodavatelů
- Rámec CPK výrazně přesahuje možnosti všech hotových řešení
- Rozhodnutí Rady CPK vyvinout portál vlastními silami: úkol pro Moravskou zemskou knihovnu (MZK)

## Milníky ve vývoji projektu

2015

- Příprava pilotního provozu
- Řešení informační části a informací o knihovnách
- Uživatelský průzkum a testování
- Business model projektu
- Organizační a finanční zajištění
- Nová dokumentace projektu na základě letošních poznatků a zkušeností
- Podepsána smlouva o vzniku CPK

# Organizační uspořádání CPK

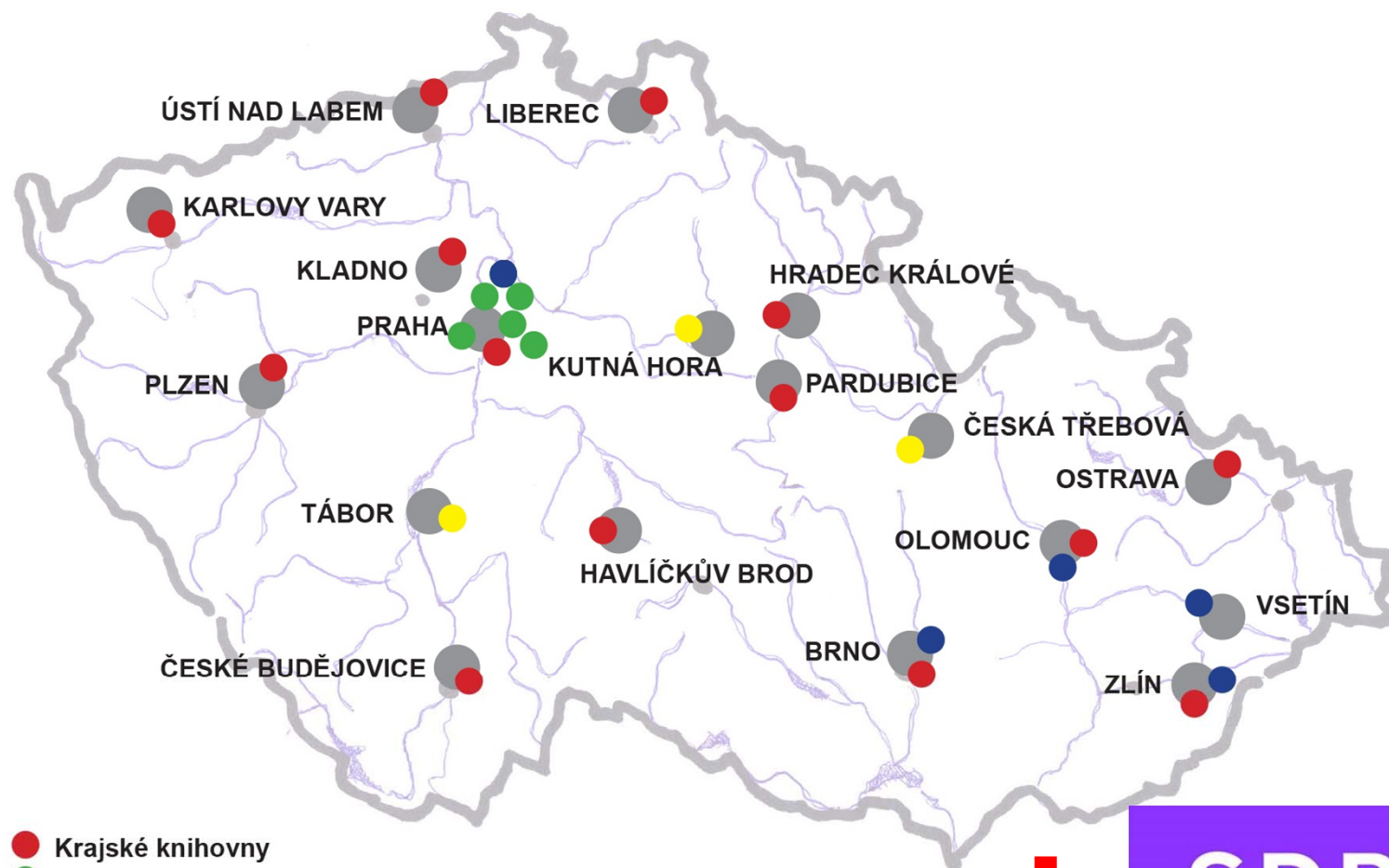


Řídící  
výbor

Kontrolní  
výbor

Expertní  
skupina

# Zakládající a partnerské knihovny



- Krajské knihovny
- Specializované knihovny
- Městské knihovny
- Partnerské knihovny



SDRU K

## Vývoj vlastními silami

- Cílem práce je vytvořit pilotní verzi na bázi open-source řešení
- Východiskem jsou požadavky připravené původně pro externího dodavatele
- Vývoj portálu probíhá v Moravské zemské knihovně v Brně
- Pracuje na něm stejný tým, který loni testoval připravenost knihovních systémů + rozšířený o nové tváře

## Proč?

- Neexistuje hotový systém, který by uměl všechny potřebné funkce
- Levnější řešení, využití již některých hotových částí (VuFind, Solr apod.)
- Řešení není limitováno počtem zapojených knihoven (není potřeba kupovat licence)
- Možnost spolupráce se zahraničními institucemi řešícími stejný úkol s pomocí stejných nebo podobných nástrojů

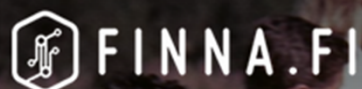




**Inspirace**

## Podobné portály v zahraničí

- Celé řešení je open-source, částečně využíváme zdrojové kódy a inspiraci z finského projektu [Finna.fi](#)
- Dalšími obdobnými systémy jsou švýcarský [Swissbib.ch](#) dánský [Bibliotek.dk](#) nebo nizozemský [Bibliotheek.nl](#)



The material of Finnish archives,  
libraries and museums with a  
single search

Find...

Whole index



Advanced search

## For seekers of information and inspiration

There are already 10 024 355 entries at finna.fi.

[Whose content can you find at finna.fi?](#)

At Finna, you can browse content available on the web, renew loans, order material, and do much more.

[What is Finna?](#)

## With the search you can find...

- Journals and articles
- Books
- Images
- Works of art
- Physical objects
- Maps
- Documents
- Theses
- Sound recordings
- Musical scores
- Videos
- Places

## Collection highlights



Finnish rail travel posters



Life management and drugs: fact and fiction



Edith Södergran's photographs  
(by Svenska litteratursällskapet)



Helsinki Hall of Culture: built by  
volunteers

## Ukázky betaverze portálu

- Jde o prototyp - podoba portálu ještě není definitivní a bude se dále vyvíjet, funkce portálu se budou také postupně proměňovat
- **Probíhá připomínkování a testování** ze strany pracovních skupin pro portál a zapojovaných knihoven
- Probíhaly práce zejména na “vnitřnostech” portálu, tj. na částech, které uživatel nevidí ...  
... a které by ani vidět neměl



Katalog Knihovny Události

🔔 ★ Oblíbené English 🚪 Přihlášení

science

🔍 HLEDAT

Pokročilé vyhledávání

Editovat jako pokročilé vyhledávání

Upřesnit hledání

🔍 Institute

⊕ ☐ Ostatní zdroje

⊕ ☐ Knihovní katalogy

AKTUALIZOVAT VÝSLEDKY

🔍 Typ dokumentu

Knihy 72 290

Elektronický zdroj 22 474

Články 10 829

Noviny a časopisy 9 718

▶ Ostatní 331

▶ Audio dokumenty 208

▶ Video 99

Obrazové dokumenty 71

Kartografické dokumenty 34

Hudebniny 3

10 záznamů

1 - 10 z 93 278

✉ 📡 ⬇ Nejrelevantnější



**Woodworking projects 1987 yearbook.**

c1987.

"...Popular Science ..."

📖 Knihy 📄 Elektronický zdroj

Nalezeno v 1 instituci

[Open Library](#)



**Woodworking projects 1990 yearbook.**

c1989.

"...Popular Science ..."

📖 Knihy 📄 Elektronický zdroj

Nalezeno v 1 instituci

[Open Library](#)



**Science for children : resources for teachers**

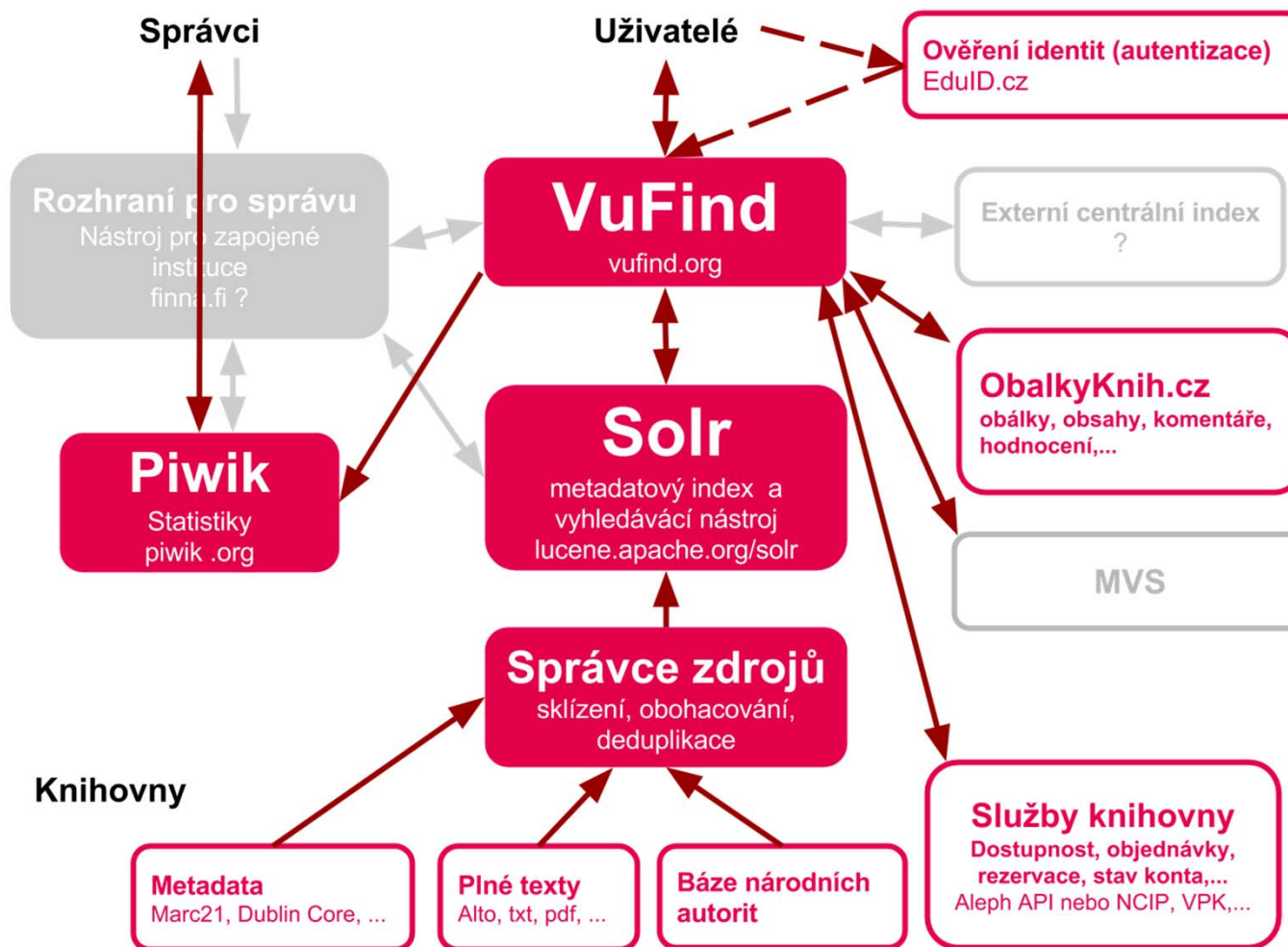
National science resources center

1988

Nalezeno v 1 instituci

[Souborný katalog ČR](#)

# Jak to celé funguje?



## Co jedinečného portál nabízí pro uživatele?

- Vyhledávání titulů a informací ve fondech všech zapojených knihoven a zprostředkování přístupu k nim
- Všechny tituly (knížky, časopisy, e-knihy) z knihoven z celé ČR na jednom webu k objednání nebo stáhnutí
- Jednotné přihlášení do všech knihoven



## Co portál uživatelům nabídne na jednom místě?

- Vyhledání, filtrování
- Objednání titulu, stažení e-knihy nebo vzdálený přístup do databáze
- Zaplacení poplatku za objednání či registračního poplatku online
- Registraci nového čtenáře online
- Sdílet identitu ve všech knihovnách na jeden průkaz
- Doručení objednávky do zvolené knihovny
- Doporučovací mechanismus
- Referenční knihovník online (chat)
- Získat informace o knihovnách a jejich službách



## Co jedinečného portál nabízí pro knihovny?

- Zviditelnění knihovny, získání nových uživatelů
- Lepší přístup k více službám pro stávající uživatele
- Úspora nákladů na zastřešení vlastních zdrojů
- Přímá účast na nejnovějším vývoji
- Spolupráce, spojení

## Jak se připojit?

- **CPK je otevřen dalším knihovnám, které mají zájem spolupracovat**
- Nyní se projektu účastní 23 zakládajících knihoven a 4 partnerské knihovny
  - o 2015 připojování zakládajících knihoven
  - o 2016 postupné připojování dalších knihoven
  - o Smlouva o spolupráci
- Je potřeba splnit určité technické požadavky

## Technické požadavky

- Poskytovat svá bibliografická data
  - o Protokol OAI-PMH včetně informací o exemplářích
  - o Nebo pravidelné exporty
- Zpřístupnit rozhraní NCIP, které předává informace o průběhu výpůjčního procesu
  - o V případě Alephu zpřístupnit API
- Zapojit se do federace identit eduID
  - o Přímo nebo prostřednictvím MZK
- Konzultace k zapojení knihoven poskytuje MZK na [vyvoj@knihovny.cz](mailto:vyvoj@knihovny.cz)

## Časté dotazy

Bude muset knihovna, která se zapojí do CPK, půjčovat své knihy čtenářům bez registrace?

## Časté dotazy

Bude muset knihovna, která se zapojí do CPK, půjčovat své knihy čtenářům bez registrace?

*Nebude - čtenář se bude muset v dané knihovně nejprve zaregistrovat. Silně ale doporučujeme, aby knihovna, zejména pokud poskytuje nějaké elektronické služby, umožnila uživatelům registraci na dálku.*

## Časté dotazy

Co se stane s weby knihoven, které se do centrálního portálu zapojí? Nahradí portál weby jednotlivých knihoven a ty tak ztratí svou identitu?

## Časté dotazy

Co se stane s weby knihoven, které se do centrálního portálu zapojí? Nahradí portál weby jednotlivých knihoven a ty tak ztratí svou identitu?

*Nenahradí - centrální portál nabídne vyhledávací okno, které bude prohledávat všechny zapojené zdroje. Způsob jeho integrace do webových stránek knihovny bude záležet na rozhodnutí dané knihovny.*



## Časté dotazy

Nahradí centrální portál knihovní systémy?



## Časté dotazy

Nahradí centrální portál knihovní systémy?

*Nenahradí - centrální portál může postupně nahradit modul katalog (OPAC) především v knihovnách, které nemají velké množství specifických požadavků a nastavení.*

*Portál je v současné době vyvíjen tak, že ani nemůže nahradit další části knihovního systému (např. akvizice, katalogizace, výpůjční systém).*

## Časté dotazy

Co se stane se Souborným katalogem ČR a  
Jednotnou informační bránou po spuštění  
portálu?

## Časté dotazy

Co se stane se Souborným katalogem ČR a  
Jednotnou informační bránou po spuštění  
portálu?

*Centrální portál bude s oběma systémy souběžně koexistovat tak dlouho, dokud plně nenahradí jejich funkce. Souborný katalog nyní slouží především knihovníkům, z uživatelského hlediska je jeho využití nízké, protože poskytuje pouze informaci o existenci dokumentu, nikoliv jeho dostupnosti. Přesto patří mezi významné zdroje dat, které budou do centrálního portálu integrovány.*

## Časté dotazy

Co se stane se Souborným katalogem ČR a  
Jednotnou informační bránou po spuštění  
portálu?

*Zdroje v JIB nejsou integrovány v jednom indexu, ale jsou paralelně prohledávány, proto se její uživatelé musí vyrovnávat s dlouhou odezvou.*

*Tento režim umožňuje zapojení více zdrojů, ať již s ohledem na pracnost nebo licenční podmínky. JIB zároveň plní funkci základního linkserveru pro knihovny, které mají obdobné portfolio placených zdrojů a umožňuje přebírání záznamů. V obou případech se jedná o funkcionalitu, kterou může CPK převzít až v delším časovém horizontu.*



**Organizační a smluvní náležitosti: [zapojeni@knihovny.cz](mailto:zapojeni@knihovny.cz)**

**Technické požadavky: [vyvoj@knihovny.cz](mailto:vyvoj@knihovny.cz)**

**Obecné dotazy: [knihovny@knihovny.cz](mailto:knihovny@knihovny.cz)**